

Torah from Around the World

*De Eeuwige zal macht aan zijn volk verlenen,
de Eeuwige zal zijn volk zegenen met vrede.*

Tehilliem 29:11

Sjabbat Reëe, 31 augustus 2024/27 av 5784

Devariem/Deuteronomium 13: 2- 14: 29. Tanach 378-382

Haftara: Jesjahoe 54: 11- 55: 5. Tanach 893-894

Vertaler: Eddy Robles

Coördinatie: Harry Polak

Commentaar: **rabbijn Dorothy A. Richman, indertijd werkzaam bij Berkeley Hillel**

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Use the link to read the original text in English.

Lessen voor voormalige slaven

Hoe kunnen mensen die zich ingespannen hebben om hun vrijheid terug te krijgen, hun broeders tot slaaf maken?

Wanneer iemand uit uw volk, een Hebreeuwse man of vrouw, zich als slaaf of slavin aan u verkoopt, moet deze u zes jaar lang dienen; in het zevende jaar moet u hem of haar de vrijheid teruggeven. (Devariem/Deuteronomium 15:12)

Het stelt me elk jaar weer teleur. Bij het naderen van de rand van het Beloofde Land in *Parashat Reëe* schetst Mozes de mogelijkheden en verantwoordelijkheden voor komend zelfbestuur en nationale vrijheid. In deze lijst met wetten staan instructies voor het zijn van

een slavenhouder. Hoe kan de Tora slavernij goedkeuren? Hoe kunnen de mensen die zich hebben beijverd om hun vrijheid terug te krijgen, Israël binnengaan en hun broeders tot slaaf maken?

Er is een deel van mij dat verlangt naar een regelrecht verbod op slavernij, een Gij-Zult-Niet. Ik zou graag een ondubbelzinnig verbod zien, zoals in de Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties, die in 1948 werd aangenomen: "Niemand zal in slavernij of horigheid worden gehouden; slavernij en slavenhandel zijn in iedere vorm verboden." Ameen.

Natuurlijk betekent dit niet dat het werkelijkheid wordt als je dit voorschrijft. Ondanks het verbod van de VN, blijft slavernij in onze hedendaagse mondiale samenleving bestaan in verschillende verderfelijke vormen: slavernij, schuldslavernij, seks-slavernij en gedwongen arbeid. Zevenentwintig miljoen mensen zijn vandaag de dag nog steeds tot slaaf gemaakt.

Beperkingen op slavernij

De Tora, hoewel slavernij niet wordt afschaft, beperkt de slavernij. Zelfs als mijn absolutistische gevoeligheden een volledig verbod wensen, is er een pragmatisch deel van mij dat de waarde begrijpt van het reguleren in plaats van het afschaffen van het verschijnsel. Slavernij was een feit in het Bijbelse tijdperk en de Israëlitische wetgeving maakte het een humanere situatie. In feite beschrijft de Talmoed de vele beperkingen die slavenhouders onderwerpen als zo belastend dat ze gelijk staan aan een vorm van slavernij zelf: "Iemand die een slaaf koopt, is alsof hij een meester voor zichzelf heeft gekocht (Kiddushin 20a)."

Bijbelse wetten die slavernij reguleren, en de economische en sociale ongelijkheden die ertoe leiden, kunnen vandaag de dag nuttig zijn. Deze wetten creëren denkkaders die ons helpen onze eigen economische macht te gebruiken in onvolmaakte en enorm onrechtvaardige omstandigheden. In plaats van utopische dromen biedt de Tora wetten om bestaande ongelijkheid en onrechtvaardigheid te temperen.

Bijvoorbeeld, in *Parashat Reë* zorgt een wet ervoor dat een slaaf niet met lege handen de vrijheid ingaat. In plaats daarvan krijgt ze de middelen om in haar eigen levensonderhoud te voorzien (Deut. 15:13-14). In Bijbelse termen betekende dit vee, voedsel en wijn (Kiddushin 17a).

De Tora erkent het mens zijn van de slaaf en verplicht de slavenhouder om het bouw materiaal te leveren die de bevrijde slaaf nodig heeft om de eigen duurzame vrijheid te verzekeren. De slavenhouder krijgt de verantwoordelijkheid om te helpen bij de succesvolle re-integratie van de slaaf in de gemeenschap.

Deze wet is vandaag de dag relevant. Nu slavernij nog steeds een realiteit is, zijn we verplicht om de 'empowerment' van de tot slaaf gemaakte op praktische en materiële manieren te ondersteunen. Een AJWS-begunstigde (*), *Friends of Orphans* (FRO), actualiseert deze Bijbelse opdracht in een hedendaagse mondiale context. Als winnaar van de *Free the Slaves Harriet Tubman Award*, helpt FRO kinderen die gedwongen zijn om als slaven en soldaten in Noord-Oeganda op te treden. FRO is opgericht door zes voormalige kindsoldaten en biedt deze kinderen hulpmiddelen om te genezen en op te groeien.

Wat zijn de hedendaagse equivalenten van het door de Bijbel voorgeschreven vee, voedsel en wijn? FRO betaalt schoolgeld, organiseert beroepsopleidingen, biedt counseling, verzorgt kunst- en cultuurprogramma's en biedt gezondheidszorg, met name voor hiv/aids (de meeste kindsoldaten keren hiv-positief terug). *Friends of Orphans* geeft bevrijde kindslaven en soldaten de steun die ze nodig hebben om hun vrijheid te creëren en te behouden.

Bertha Pappenheim, een Joodse sociale activiste en strijder tegen slavernij in het 20e-eeuwse Duitsland, schreef: "Je voelt je alleen onderdrukt door je Jodendom als je er niet trots op bent." De aanwezigheid van slavernijwetgeving in de Tora kan een smet zijn op onze tekstuele geschiedenis, of het kan een oproep zijn tot onze collectieve verantwoordelijkheid voor de kwetsbaren onder ons. Hoewel we vandaag de dag geen slavenhouders zijn, hebben we de mogelijkheid om *matir asurim* te zijn - de tot slaaf gemaakten te bevrijden.

Herinneringen uit Ghana

Eén van de meest indrukwekkende plekken die ik heb bezocht, lag aan een zonnig strand in Ghana. *Elmina Castle* heeft een bedrieglijk mooi exterieur. Binnen was het een plek van marteling en slavernij. Honderdduizenden Afrikanen gingen op slavenschepen naar Amerika via de beroemde "Deur van Geen Terugkeer". Opvallend is dat op deze plek van verschrikking woorden van genezing en verantwoordelijkheid op de muur zijn gegraveerd:

"In eeuwige herinnering aan de angst van onze voorouders: Mogen degenen die stierven in vrede rusten. Mogen degenen die terugkeren hun wortels vinden. Moge de mensheid nooit meer zulk onrecht tegen de mensheid begaan. Wij, de levenden, zweren dit hoog te houden."

Mogen wij, de levende en vrije mensen, afstammelingen van slaven en slavenhouders, onze verantwoordelijkheid aanvaarden om de afschaffing van slavernij actief te ondersteunen en de overlevenden ervan te steunen op weg naar duurzame vrijheid.

(*) *American Jewish World Service*